

The Relationship between Nursing Student's Perception of Clinical Learning Environment and Willingness to Take Care of Elderly Patient in the Future

Mahshid Nazemzadeh Shoaee¹, Mahsa Nazemzadeh Shoaee¹, Esmat Nouhi², Farzad Abaszadeh^{3*}

¹ Department of Operating Room Technology, Faculty of Allied Medicine, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

² Medical - Surgical Nursing Department, Nursing Research Center, Faculty of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

³ Neuroscience Research Center, Institute of Neuropharmacology, Department of Operating Room Technology Faculty of Allied Medicine, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran

Abstract

Introduction: Since aging population is increasing, taking care of them is one of the challenges in health care system. In addition, this issue requires skilled and experienced nurses feeling passionate and motivated. Thus, this study aimed to determine the relationship between students' perception of clinical learning environment and their willingness to caring elderly patients.

Methods and Materials: All nursing students were participated in this cross- sectional study wick was conducted using census method. Moreover, this research was performed in hospitals affiliated to Kerman University of Medical sciences that elderly patients were hospitalized there. A questionnaire belonged to Saarikoski and Aday & Campbell was used in order to collect data. The data were analyzed through Pearson, Spearman, Mann-Whitney tests using SPSS version 16.

Results: The results showed that there is a significant relationship between the nursing students' perception of clinical learning environment ($P=0.00$). This means that students' tendency for taking care of elderly patients is increasing by enhancing their understanding of clinical learning environment.

Discussion and Conclusion: Due to the increasing requirements of the elderly community to receive nursing care, it is necessary for nursing educational planners to consider the positive impact of clinical environment on students' willingness in order to improve nursing the elderly patients. Furthermore, they should take the necessary interventions in this regard.

Keywords: Clinical Learning Environment, Elderly Patients, Nursing Students' Perceptions

Ethical approval: The Research Committee of Kerman University of Medical Sciences approved the study (IR.KMU.REC.1395.19).

*(Corresponding Author) Farzad Abaszadeh, Neuroscience Research Center, Institute of Neuropharmacology, Department of Operating Room Technology, Faculty of Allied Medicine, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.
E-mail:fabaszadeh99@gmail.com Tel: (034) 31325374 Fax: (034) 31325375 phone number:09383697388

ارتباط بین درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی و رغبت به مراقبت از بیماران سالمند در آینده

مهشید ناظم‌زاده شعاعی^۱، مهسا ناظم‌زاده شعاعی^۱، عصمت نوحی^۲، فرزاد عباس‌زاده^{۳*}

^۱ گروه اتاق عمل، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

^۲ بخش پرستاری داخلی و جراحی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

^۳ مرکز تحقیقات علوم اعصاب، پژوهشکده نوروفارماکولوژی، گروه اتاق عمل، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

چکیده

مقدمه: با توجه به افزایش جمعیت سالمندان، مراقبت از آن‌ها یکی از چالش‌های سیستم‌های مراقبتی و بهداشتی می‌باشد و این موضوع به پرستاران ماهر، متخصص و با انگیزه نیاز دارد؛ لذا این پژوهش با هدف تعیین ارتباط درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی و رغبت آن‌ها به مراقبت از بیماران سالمند در آینده انجام گردید.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی-مقطعی که با استفاده از روش سرشماری انجام شد، کلیه دانشجویان پرستاری (۱۴۶ نفر) شرکت داشتند و این پژوهش در کلیه بخش‌های بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان که سالمندان در آن‌ها بستری بودند، انجام گرفت. به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های ساریکوسکی، ادی و کمبل استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمون‌های آماری مختلفی مانند: ضریب همبستگی پیرسون، اسپیرمن و من ویتنی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج این مطالعه نشان داد که بین درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی همبستگی معنی‌داری وجود دارد و این جمله به این معنی می‌باشد که با بهبود درک از محیط یادگیری بالینی، تمایل دانشجویان برای مراقبت از بیماران سالمند افزایش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به افزایش نیازهای جامعه سالمند برای دریافت مراقبت‌های پرستاری، به نظر می‌رسد لازم است برنامه‌ریزان آموزش پرستاری تأثیر مثبت محیط بالینی را بر تمایل دانشجویان به منظور بهبود پرستاری از بیماران مسن را در نظر بگیرند و باید در این زمینه مداخلات لازم را انجام دهند.

کلمات کلیدی: محیط یادگیری بالینی، سالمندان، درک دانشجویان پرستاری

مقدمه

۷۴ به ۱۰ درصد در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته است و انتظار می‌رود این میزان تا سال ۱۴۴۰ به ۲۵/۱ درصد برسد (۲). افراد سالمند در معرض خطرات بالقوه‌ای از جمله بیماری‌های مزمن، ناتوانی، تنهایی و انزوا قرار دارند (۳). بیماری‌ها و ناتوانی‌های فیزیولوژیک ناشی از کهولت سن باعث بستری مکرر افراد سالمند در بیمارستان می‌گردد و نیازهای مراقبتی وسیعی برای گروه سالمند ایجاد می‌کند.

جمعیت جهان به سرعت در حال پیر شدن می‌باشد و در حال حاضر سالمندان ۱۲ درصد جمعیت دنیا را تشکیل داده‌اند و طبق آخرین گزارشات اعلام شده از طرف سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۵۰، جمعیت سالمندان ۶۰ سال و بالاتر به حدود ۲۲ درصد خواهد رسید (۱). در ایران نیز نرخ رشد سالمندی از ۶/۶ درصد در سال

* (نویسنده مسئول) فرزاد عباس‌زاده، مرکز تحقیقات علوم اعصاب، پژوهشکده نوروفارماکولوژی، گروه اتاق عمل، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
آدرس الکترونیکی: fabaszadeh99@gmail.com

محیط یادگیری بالینی و رغبت آن‌ها به مراقبت از بیماران سالمند در آینده در دانشکده پرستاری و مامایی رازی در سال ۱۳۹۴ انجام گردید تا بتوان از نتایج به دست آمده در این تحقیق در راستای برنامه‌ریزی‌های مناسب جهت اقدامات پیشگیرانه و ارتقا کیفیت زندگی سالمندان استفاده نمود.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی-مقطعی پس از دریافت کد IR.KMU.REC.۱۳۹۵.۱ از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۴-۱۳۹۵ انجام شد. در این مطالعه حجم نمونه شامل ۱۴۶ دانشجوی پرستاری مشغول تحصیل در دانشکده پرستاری و مامایی بود که به دلیل محدودیت و کم بودن حجم نمونه از روش سرشماری برای نمونه‌گیری استفاده شد. این پژوهش در کلیه بخش‌های بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان (بخش گوارش، ریه، غدد، ارتوپدی، داخلی و غیره) که سالمندان در آن‌ها بستری بودند، انجام گرفت. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه سنجش محیط یادگیری بالینی، پرسشنامه رغبت مراقبت از افراد سالمند و پرسشنامه خصوصیات دموگرافیک صورت گرفت. پرسشنامه خصوصیات دموگرافیک اطلاعاتی از جمله: سن، جنس، سال ورود و وضعیت تاهل را مورد بررسی قرار داد و پرسشنامه سنجش محیط یادگیری بالین (CLES+T)، که اولین بار توسط Saarikoski طراحی شده؛ مشتمل بر ۳۴ گویه بود که هفت حیطه‌ی فضای آموزشی (۹ سوال)، سبک مدیریت و رهبری مدیر بخش (۴ سوال)، فرضیات پرستاری در بخش (۴ سوال)، محتوی رابطه نظارتی (۸ سوال)، نقش مربی و توانایی او در ادغام دانش نظری و عملی (۳ سوال)، همکاری بین تیم بالینی و مربی (۳ سوال) و همکاری بین تیم بالینی، دانشجویان و مربی (۳ سوال) را مورد بررسی قرار داد. امتیاز کلی از ۳۴ تا ۱۷۰ مرتب شد که بیشترین امتیاز نشان‌دهنده نمره مثبت از محیط یادگیری بالینی بوده است و در مطالعه حاضر از نسخه سوئدی این پرسشنامه استفاده شد که برای ترجمه و تطابق فرهنگی آن از روش «ترجمه باز ترجمه» استفاده شد. بدین صورت که ابتدا پرسشنامه توسط متخصصین به زبان فارسی ترجمه گردید سپس دوباره به زبان انگلیسی برگردانده شد تا از ترجمه صحیح پرسشنامه اطمینان حاصل گردد. برای تعیین

پرستاران از جمله اعضا تیم بهداشتی هستند که مسئولیت مراقبت از سالمند را بر عهده دارند و مراقبت از سالمند قسمت مهمی از وظایف حرفه‌ای پرستاری می‌باشد (۴).

این موضوع نیاز به پرستاران ماهر و متخصص در زمینه مراقبت از سالمندان را افزایش می‌دهد و نگرش مثبت پرستاران نسبت به مراقبت از بیمار سالمند می‌تواند بر عملکرد مناسب و موثر آن‌ها تاثیر به سزایی داشته باشد (۵، ۶). مطالعات حاکی از آن است که رغبت پرستاران و نگرش آن‌ها نسبت به مراقبت از سالمندان از دوران دانشجویی شروع به شکل‌گیری می‌کند و عواملی مانند: جو یادگیری، برنامه‌های آموزشی و تجربه‌های بالینی بر علاقه پرستاران تاثیرگذار می‌باشد (۷، ۹). یادگیری دانشجویان پرستاری بیشتر در محیط‌های بالینی رخ می‌دهد و عوامل متعددی مانند: کیفیت آموزش مربیان، کیفیت نظارت بر فرایند یادگیری فراگیران، امکانات آموزشی موجود در محیط و جو روانی حاکم بر محیط، بر روی یادگیری دانشجویان موثر می‌باشد (۱۰). محققانی مانند Bigg (۱۹۹۳) و Trigwe (۱۹۹۶) بیان کردند که به منظور درک دانشجویان تفسیر پیامدهای یادگیری باید به درک او از محیط یادگیری توجه شود (۱۱، ۱۲).

محیط آموزش بالینی نه تنها به عنوان یک بستر مناسب جهت ایجاد فرصت یادگیری بلکه به عنوان یک عامل تاثیرگذار قوی بر درک دانشجویان در حوزه‌های مختلف شغلی و فعالیت‌های حرفه‌ای آن‌ها شناخته می‌شود (۱۳). به صورت کلی حوزه پرستاری سالمندی همچنان کمتر مورد علاقه و رغبت پرستاران می‌باشد (۱۴). محیط بالینی هنوز جهت آموزش بالین یک موضوع مشکل ساز محسوب می‌شود، این که چرا برخی تجربیات بالینی تاثیر بهتری بر یادگیری دانشجویان می‌گذارد هنوز مشخص نیست. مطالعات مختلف حاکی از آن است که همه محیط‌های بالینی نمی‌توانند تاثیر یکسانی بر آموزش دانشجویان بر جای بگذارند (۱۵، ۱۴، ۱۲).

پژوهش‌های مختلفی در رابطه با محیط‌های یادگیری بالینی انجام شده است؛ اما این که آیا رابطه‌ای بین محیط‌های یادگیری بالینی و تمایل به کار با افراد سالمند در دانشجویان پرستاری وجود دارد یا خیر، تحقیقات بسیار کمی انجام شده است؛ لذا این تحقیق با توجه به نیاز پیش بینی شده برای پرستار شاغل به کار با افراد سالمند در آینده با هدف بررسی ارتباط بین درک دانشجویان پرستاری از

۹۵ در بیمارستان بودند، قرار گرفت و بعد از تکمیل جمع‌آوری گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آزمون‌های استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، اسپیر من، من ویتنی، ویلکاکسون، کروسکال والیس و غیره) انجام گرفت. P کمتر از ۰/۰۵ معنی‌دار تلقی شد.

یافته‌ها

در این پژوهش پرسشنامه در اختیار ۱۴۶ نفر از دانشجویان پرستاری قرار گرفت که ۱۴۱ پرسشنامه باز دریافت شد. تعداد دختران شرکت کننده در این مطالعه ۹۶ نفر (۶۸/۱ درصد) و تعداد پسران ۴۵ نفر (۳۱/۹ درصد) بود که ۱۰۳ نفر (۷۳ درصد) از کل نمونه‌ها مجرد و ۳۸ نفر (۲۷ درصد) متاهل بودند. از این تعداد، ۳۶ نفر از دانشجویان ترم سوم، ۴۰ نفر ترم پنجم، ۶۵ نفر ترم هفتم بودند. میانگین سن نمونه‌ها ۲۲ سال، حداقل سن ۱۹ سال و حداکثر ۳۷ سال بود. در جدول شماره ۱ میانگین و انحراف معیار نمره کل درک از محیط یادگیری بالینی و رغبت مراقبت از بیمار سالمند نمایش داده شده است. در جدول شماره ۲ آمار توصیفی مربوط به هر یک از ابعاد پرسشنامه درک از محیط یادگیری بالینی نمایش داده شده است. نتایج آزمون‌های آماری نشان داد که میانگین نمره درک و رغبت در بین دانشجویان بر اساس جنسیت، وضعیت تاهل و ترم تحصیلی؛ تفاوت معنی‌داری ندارد؛ اما با افزایش سن درک دانشجویان از محیط یادگیری بالینی به طور معنی‌داری افزایش پیدا می‌کند، هر چند که سن روی رغبت مراقبت از سالمندان تاثیری نداشت.

هم چنین نتایج این آزمون‌ها نشان دادند که بین درک از محیط یادگیری بالینی و رغبت مراقبت از سالمندان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد یعنی با افزایش درک از محیط یادگیری بالینی تمایل دانشجویان برای مراقبت از افراد سالمند افزایش می‌یابد. (جدول شماره ۳)

روایی، پرسشنامه در اختیار ده تن از اساتید پرستاری قرار داده شد و بعد از تایید اعتبار توسط ایشان جهت انجام پایایی، پرسشنامه در اختیار ۳۰ نفر از دانشجویان پرستاری قرار گرفت و در نهایت ضریب الفای کرونباخ آن برابر ۰/۸۷ تعیین شد که نشان‌دهنده پایا بودن پرسشنامه است. پرسشنامه بر اساس مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت که از یک تا پنج نمره گذاری شد که به پاسخ‌های کاملاً مخالفم نمره یک، مخالفم نمره دو، بی‌نظرم نمره سه، موافقم نمره چهار و کاملاً موافقم نمره پنج تعلق گرفت (۱۶، ۱۷).

به منظور استفاده از پرسشنامه رغبت مراقبت از سالمند که توسط Aday R & Campbell طراحی شده است، پژوهشگر جهت ترجمه و تطبیق فرهنگی از روش «ترجمه باز ترجمه» استفاده نمود. بدین صورت که ابتدا پرسشنامه توسط متخصصین به زبان فارسی ترجمه گردید سپس دوباره به زبان انگلیسی برگردانده شد تا از ترجمه صحیح پرسشنامه اطمینان حاصل گردد. برای تعیین روایی، پرسشنامه در اختیار ده تن از اساتید پرستاری قرار داده شد و بعد از تایید اعتبار توسط ایشان جهت انجام پایایی، پرسشنامه در اختیار ۳۰ نفر از دانشجویان پرستاری قرار گرفت و در نهایت ضریب الفای کرونباخ آن برابر ۰/۸۱ تعیین شد که نشان‌دهنده پایا بودن پرسشنامه است و این پرسشنامه شامل ۱۲ گویه است و جواب‌ها بر اساس مقیاس پنج مرحله‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، نظری ندارم (۳)، موافقم (۴)، کاملاً موافقم (۵) نمره‌گذاری شد و گویه‌های منفی به صورت وارونه کدگذاری شدند و امتیاز کلی از ۱۲ تا ۶۰ مرتب شد که بالاترین امتیاز نشان‌دهنده بیشترین رغبت برای مراقبت از افراد سالمند بود (۱۸).

به منظور دستیابی به اهداف پژوهش بعد از اخذ مجوزهای لازم از دانشکده و دانشگاه و کسب رضایت آگاهانه و تبیین اهداف و اطمینان دادن به دانشجویان از لحاظ محرمانه بودن اطلاعات، پرسشنامه‌ها در اختیار دانشجویان پرستاری که مشغول کسب تجارب بالینی در بازه زمانی اواخر نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار نمره کل درک از محیط یادگیری بالینی و رغبت مراقبت از بیمار سالمند

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
درک از محیط یادگیری بالینی	۱۱۱/۴۴	۱۴/۹۵	۷۲	۱۴۴
رغبت مراقبت از بیمار سالمند	۳۶/۷۴	۷/۵۴	۱۳	۵۶

جدول ۲- ابعاد پرسشنامه درک از محیط یادگیری بالینی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره
فضای آموزشی	۲۸/۹۷	۵/۷۶۷	۱۵	۴۲
سبک مدیریت رهبری بخش	۱۲/۲۱	۳/۳۴۸	۵	۴۰
فرصیات پرستاری در بخش	۱۲/۶۵	۲/۴۶۷	۵	۱۹
رابطه نظارتی	۲۷/۷۸	۵/۴۳۳	۱۰	۴۰
نقش مربی در توانایی ادغام دانش تئوری و عملی	۱۱/۲۰	۳/۹۹۱	۵	۵۲
همکاری بین مربی و تیم بالینی	۹/۵۲	۲/۳۵۴	۵	۱۵
همکاری بین دانشجویان تیم بالینی و مربی	۹/۵۰	۲/۳۸۷	۵	۱۴

جدول ۳- ارتباط بین حیطه‌های مختلف درک از محیط یادگیری بالینی و رغبت مراقبت از سالمند

متغیر	آماره آزمون	p-value
فضای آموزشی	ضریب پیرسن = ۰/۳۲۳	۰/۰۰۱
سبک مدیریت رهبری بخش	ضریب اسپیرمن = ۰/۲۷۵	۰/۰۰۱
فرصیات پرستاری در بخش	ضریب اسپیرمن = ۰/۱۳۱	۰/۱۲۱
رابطه نظارتی	ضریب پیرسن = ۰/۱۵۲	۰/۰۷۲
نقش مربی در توانایی ادغام دانش تئوری و عملی	ضریب اسپیرمن = ۰/۱۹۴	۰/۰۲۱
همکاری بین مربی و تیم بالینی	ضریب اسپیرمن = ۰/۳۰۶	۰/۰۸۷
همکاری بین دانشجویان تیم بالینی و مربی	ضریب اسپیرمن = ۰/۳۶۴	۰/۰۰۱
درک از محیط یادگیری بالینی	ضریب پیرسن = ۰/۳۳۴	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه گیری

بالینی انجام گردید؛ درک دانشجویان پرستاری با استفاده از پرسشنامه ساریکاکسی و لینولیبی مورد بررسی قرار گرفت و مشخص شد که دانشجویان محیط یادگیری بالینی را به طور چشمگیری مثبت ارزیابی کردند که نتایج این مطالعات هم راستا با نتایج این پژوهش می باشد (۱۶). هم چنین مطالعه میرزایی و همکاران در سال ۱۳۹۳ تحت عنوان بررسی درک دانشجویان پرستاری کرمان و جیرفت از محیط دانشگاهی نشان داد که درک دانشجویان در سطح متوسطی می باشد. مفید و موثر بودن یک محیط یادگیری بالینی متاثر از عوامل متعددی چون روابط بین فردی، جو یادگیری، نگرش ها و ساختار فیزیکی بخش ها، مشخص بودن شرح وظایف و نوع مدیریت در بخش ها می باشد (۲۰).

تفاوت های نشان داده شده در مطالعات مختلف می تواند مربوط به جامعه آماری، متفاوت بودن امکانات محیط یادگیری و آموزشی و محدود بودن مطالعات تنها در چند بخش از بیمارستان های

در این مطالعه نمره درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی نشان داد که بیشترین نمره درک کسب شده ۱۴۴ و کمترین نمره ۷۲ و میانگین نمره درک ۱۱۱/۴ بوده است که نشان دهنده نمره درک متوسط رو به بالا می باشد. در این راستا در ایران معطری و رمضانی در سال ۱۳۸۴ مطالعه ای تحت عنوان دیدگاه دانشجویان پرستاری درباره یادگیری محیط بالینی انجام دادند که این مطالعه با استفاده از تلفیق دو پرسشنامه ساریکاکسی و لینوکپی با عنوان محیط یادگیری بالینی و پرسشنامه دان و برنت با عنوان مقیاس محیط یادگیری بالینی انجام شد و میانگین رتبه داده شده به محیط های یادگیری بخش های مختلف بین ۱/۴ تا ۴/۱ از ۵ متغیر بود که نشان دهنده درک مطلوب از محیط یادگیری بالینی می باشد (۱۹). علاوه بر این در مطالعه ای که توسط کارلسون و ایدوال در سال ۲۰۱۵ تحت عنوان درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری

در حالی که در مطالعات دیگر تاثیر مثبت تجربه کار با سالمند را بر نگرش پرستاری سالمندی مثبت قلمداد می‌کنند (۲۱، ۱۵). این تفاوت تاثیر تجربه مراقبتی بر رغبت می‌تواند بر اساس ماهیت و چگونگی تجربه بالینی متفاوت بوده و تبیین‌کننده تاثیر محیط بالینی متفاوت بر رغبت پرستاران باشد و بهتر است در مطالعات آتی به دنبال روشن کردن این تفاوت‌ها باشیم و ببینیم کدام محیط‌های بالینی با چه نوع خصوصیات و معیارهایی می‌توانند باعث تشویق پرستاران به ارائه مراقبت به افراد سالمند شود.

در این مطالعه نشان داده شد که ارتباط بین درک از محیط یادگیری بالینی و رغبت به مراقبت از بیمار سالمند مثبت و معنی‌دار بود یعنی با افزایش درک از محیط یادگیری بالینی تمایل دانشجویان به مراقبت از بیمار سالمند افزایش می‌یابد. در همین راستا طی مطالعه‌ای که توسط IbesoeEstosoh در سال ۲۰۱۵ تحت عنوان مقایسه درک از محیط یادگیری بالینی در خانه‌های پرستاری انجام شد، داده‌ها نشان داد که دانشجویان به طور کلی ارزیابی مثبتی از محیط یادگیری بالینی داشتند که این ارزیابی مثبت همراه با افزایش رغبت به مراقبت و کار با بیمار سالمند در آینده بود. در مطالعات دیگری که در سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۰۹ در استرالیا توسط Stevens انجام شد داده‌ها نشان داد که با افزایش سنوات تحصیلی رغبت دانشجویان نسبت به مراقبت از بیمار سالمند کاهش یافته است (۲۲).

با توجه به نتایج فوق شاید بتوان گفت یکی از راه‌های بهبود رغبت پرستاران جهت مراقبت از سالمند انجام مداخلاتی در محیط بالینی است که چنانچه محیط بالینی توسط پرستاران مثبت ارزیابی شود می‌تواند در نگرش و رغبت آن‌ها را در مورد مراقبت از سالمندان را بهبود دهد. در این مطالعه هم چنین نشان داده شد که با افزایش سن، درک دانشجویان پرستاری از محیط یادگیری بالینی به طور معنی‌داری افزایش پیدا می‌کند و به نظر می‌رسد افزایش سن به طور کلی باعث تغییراتی در سیستم ارزش‌ها و باورهای افراد شود و شاید سن بر درک دانشجویان و نوع نگاه آن‌ها در مورد واقعیت‌های محیط بالین تاثیر گذاشته باشد. در مطالعاتی که در این راستا انجام گرفته است، می‌توان به مطالعه دهقانی و همکاران در سال ۱۳۸۵ در یزد، براز پردنجانی در سال ۱۳۸۷ در تهران و Carlson در سال ۲۰۱۴ اشاره کرد (۲۳-۲۵).

باتوجه به این که ایجاد سازکارهای مناسب جهت ارائه مراقبت به

سطح کشور و تفاوت در نوع ابزار سنجش می‌باشد. در این مطالعه میانگین نمره رغبت برای مراقبت از بیمار سالمند ۳۶/۷۴ با انحراف معیار ۷/۵۴ بود که این نتیجه میانگین نمره رغبت برای مراقبت از افراد سالم را در رده متوسط نشان می‌دهد. در مطالعه‌ای که توسط سوواد حسن در سال ۲۰۱۵ در عربستان با عنوان رابطه بین دانش پیری‌شناسی و نگرش با رغبت مراقبت و کار با افراد سالمند بر روی ۵۸۹ نفر از دانشجویان پرستاری انجام شد مشخص گردید که دانشجویان پرستاری فاقد دانش کافی در رابطه با سالمندی بودند و اما نگرش مثبتی نسبت به مراقبت از سالمند نشان دادند و رغبت بالایی برای کار و مراقبت از سالمند را داشتند. بنابراین باید دانش پیری‌شناسی را جهت افزایش کیفیت مراقبت از سالمندان با تکنیک‌های جدید آموزشی در دانشجویان پرستاری افزایش داد (۱۸). در مطالعه محمد قصابی و همکاران در سال ۱۳۹۲ که در بین ۵۹ نفر از دانشجویان پرستاری و تحت عنوان تاثیر برنامه مراقبتی از سالمند بر روی نگرش دانشجویان نسبت به سالمندان انجام شد مشخص گردید فراوانی نگرش مثبت در دانشجویان پرستاری از ۵۹/۹ درصد در ابتدا به ۴۳ درصد در انتهای برنامه مراقبتی کاهش یافته است که به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت برنامه مراقبتی از سالمند بر روی نگرش دانشجویان اثر منفی داشته است که این نتیجه احتمالاً به خود سالمند مربوط نبوده و سایر عوامل می‌توانند در شکل گرفتن نوع نگرش دخیل باشند (۱۵).

نوع نگرش افراد و میل و تمایل شان به چیزی یا کسی تاثیر پذیر از عوامل گوناگونی می‌باشد. متفاوت بودن پژوهش‌های حاضر را شاید بتوان به عواملی چون باورها، اعتقادات فردی، تجربیات شخص، بافت فرهنگی، محیط و درک دانشجویان پرستاری از فرایند سالمندی نسبت داد. از طرفی تناقض‌ها و تفاوت‌های گوناگون در مطالعات مختلف شاید نشان‌دهنده آن است که باید مطالعات بیشتری در این زمینه انجام داد، به خصوص تعیین فاکتورهای اثرگذار بر نگرش رغبت و خصوصاً عملکرد پرستاران در مراقبت از سالمند که امری بسیار حیاتی به نظر می‌رسد. این که چگونه می‌توان پرستاران را به کار کردن با بیمار سالمند ترغیب کرد نیاز به بررسی همه فاکتورهای احتمالی تاثیرگذار بر این مقوله دارد، چنانچه در برخی مطالعات اجرای برنامه‌های آموزشی و یا ایجاد تجربه بالینی کار با سالمند نتوانست تغییر مثبتی در بهبود رغبت پرستاران ایجاد کند،

تقریبی امیدی به بهبودی آنها نیست، می شود. بنابراین بهتر است با تعریف های علمی روشنگرانه و تعیین تاثیر کار در چنین محیطی و با چنین بیمارانی بر پرستاران با ایجاد مشوق های مالی و رفاهی بیشتر آنها را به ارائه مراقبت از این قشر ارزشمند و محترم تشویق نمود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از دانشگاه علوم پزشکی کرمان به دلیل تامین اعتبار این تحقیق، از مسئولین محترم دانشکده پرستاری و مامایی و تمامی دانشجویانی که در این مطالعه با ما همکاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

- 1- Razeghi Nasrabad HB, Alimondegari M, Rezvanian Z. Demographic-Social and Economic Determinants of Active Aging among Retirees of Some Government Offices in Babol. Strategic Research on Social Problems in Iran University of Isfahan. 2020;9(4):51-76.
- 2- Abedi H, Mostafavidarani F, Riji HMJP-S, Sciences B. The elderly perception and views on their health-Facilitating and inhibiting factors in elderly health care in Iran: a qualitative study. 2010;5:2222-6.
- 3- Habibi A, Nemadi-Vosoughi M, Habibi S, Mohammadi MJJoH. Quality of life and prevalence of chronic illnesses among elderly people: A cross-sectional survey. Journal of Health. 2012;3(1):58-66.
- 4- Rejeh N, HERAVI KM, Foroughan M. The needs of hospitalized elderly patients: a qualitative study. 2010;5(1):42-52.
- 5- Chiou S-T, Chen L-KJAog, geriatrics. Towards age-friendly hospitals and health services. 2009;49:3-6.
- 6- Jester DJ, Hyer K, Wenders A, Andel R. Attitudes toward aging of health professions students: Implications for geriatrics education. Gerontology & Geriatrics Education. 2021;42(4):589-603.
- 7- Secrest J, Iorio DH, Martz W. The meaning of work for nursing assistants who stay in long-term care. Journal of clinical nursing. 2005;14(8b):90-7.
- 8- Deltsidou A, Gesouli-Voltyraki E, Mastrogiannis D, Mantzorou M, Noula MJHSJ. Nurse teachers' and student nurses' attitudes towards caring the older people in a province of Greece. 2010;4(4):245.
- 9- Walsh SM, Chen S, Hacker M, Broschard DJNET. A creative-bonding intervention and a friendly visit approach to promote nursing students' self-transcendence and positive attitudes toward elders: A pilot study. 2008;28(3):363-70.
- 10- Chan DS, Ip WYJNet. Perception of hospital learning environment: a survey of Hong Kong nursing students. 2007;27(7):677-84.
- 11- Lempp H, Seale CJB. The hidden curriculum in undergraduate medical education: qualitative study of medical students' perceptions of teaching. 2004;329(7469):770-3.
- 12- Carlson E, Idvall EJNET. Who wants to work with older people? Swedish student nurses' willingness to work in elderly care—A questionnaire study. 2015;35(7):849-53.
- 13- Bisholt B, Ohlsson U, Engström AK, Johansson AS, Gustafsson MJNeip. Nursing students' assessment of the learning environment in different clinical settings. 2014;14(3):304-10.
- 14- Gould ON, Dupuis-Blanchard S, MacLennan AJJoAG. Canadian nursing students and the care of older patients: How is geriatric nursing perceived?. 2015;34(6):797-814.
- 15- Mohamad Ghasaby M, Masaudi Alavi N, Adib Hajbagari MJTJoUN, Faculty M. The effect of caring of the elderly on nursing students' attitude toward the elderliness. 2014;12(1):1-10.
- 16- Carlson E, Idvall EJNET. Nursing students' experiences of the clinical learning environment in nursing homes: A questionnaire study using the CLES+ T evaluation scale. 2014;34(7):1130-4.
- 17- Saarikoski M, Kaila P, Lambrinou E, Cañaveras RMP, Tichelaar E, Tomietto M, et al. Students' experiences of cooperation with nurse teacher during their clinical placements: an empirical study in a Western European context. 2013;13(2):78-82.
- 18- Eltantawy SJR. Relation between nursing students' knowledge of aging and attitude towards elderly people and

- their will and intent to work with the elderly. 2013;4(27):125-36.
- 19- Moattari M, Ramazani S. Nursing Students' Perspective toward Clinical Learning Environment %J Iranian Journal of Medical Education. 2009;9(2):137-45.
 - 20- Mirzaei R, Borhani F, Fasihi Harandi T. Student's perception of clinical learning environment %J Iranian Journal of Medical Education. 2014;14(7):641-50.
 - 21- Söderhamn O, Lindencrona C, Gustavsson SM. Attitudes toward older people among nursing students and registered nurses in Sweden. Nurse education today. 2001;21(3):225-9.
 - 22- Stevens JAJJoNS. Student nurses' career preferences for working with older people: A replicated longitudinal survey. 2011;48(8):944-51.
 - 23- Dehghani H, Dehghani K, Fallahzadeh HJlJome. The educational problems of clinical field training based on nursing teachers and last year nursing students view points. 2005;5(1):24-33.
 - 24- Salmani N, Amirian H. Comparison between nursing students and trainers viewpoints about clinical education environment in Islamic Azad University of Yazd in the year 2006. Strides in development of medical education. 2006;3(1):11-8.
 - 25- Baraz Pordanjani S, Fereidooni Moghadam M, Loorizade MJSiDoME. Clinical education status according to the nursing and midwifery students' point of view, Tehran university of medical sciences. 2009;5(2):102-12.